

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2022. szeptember 8.*

„Előzetes döntéshozatal – A vadon élő állat- és növényfajok számára a kereskedelmük szabályozása által biztosított védelem – 338/97/EK rendelet – A 8. cikk (3) bekezdésének d) pontja – Az »állatfajok fogságban született és nevelt példányai« fogalma – 865/2006/EK rendelet – Az 1. cikk 3. pontja – A »tenyészállomány« fogalma – Az 54. cikk 2. pontja – A tenyészállomány létrehozása – A származás ellenőrzése”

A C-659/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Cseh Köztársaság) a Bírósághoz 2020. december 4-én érkezett, 2020. november 25-i határozatával terjesztett elő az

ET

és

a **Ministerstvo životního prostředí**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, S. Rodin (előadó), J.-C. Bonichot, L. S. Rossi és O. Spineanu-Matei bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- ET képviseletében P. Pařil advokát,
- a cseh kormány képviseletében L. Dvořáková, M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: cseh.

- a szlovák kormány képviseletében S. Ondrášiková, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Bizottság képviseletében P. Ondrůšek és C. Valero, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2022. március 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló 338/97/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2006. május 4-i 865/2006/EK bizottsági rendelet (HL 2006. L 166., 1. o.) 1. cikke 3. pontjának és 54. cikke 2. pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az ET és a Ministerstvo životního prostředí (környezetvédelmi minisztérium, Cseh Köztársaság) között folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás keretében terjesztették elő, amelynek tárgya kereskedelmi tevékenységek tilalma alóli mentesség engedélyezése a jácintkék ara (*Anodorhynchus hyacinthinus*) papagájfajba tartozó öt példány tekintetében.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló, Washingtonban, 1973. március 3-án elfogadott egyezmény (az *Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára*, 993. kötet, I-14537. sz.; Magyarországon kihirdette a 2003. évi XXXII. törvény; a továbbiakban: CITES) célja annak biztosítása, hogy a függelékeiben felsorolt fajták, illetve azok részeinek vagy származékainak nemzetközi kereskedelme ne veszélyeztesse a biológiai sokféleség megőrzését, valamint a vadon élő fajok fenntartható hasznosítását.
- 4 A CITES-t, amelyben az Európai Unió 2015. július 8-én vált részes féllé, az Unión belül 1984. január 1-jétől a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény Közösségen belüli alkalmazásáról szóló, 1982. december 3-i 3626/82/EGK tanácsi rendelet (HL 1982. L 384., 1. o.) hajtotta végre. Ezt a rendeletet a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló, 1996. december 9-i 338/97/EK tanácsi rendelet (HL 1997. L 61., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 136. o.) helyezte hatályon kívül, amelyet az 1. cikke második bekezdése értelmében a CITES céljainak, elveinek és rendelkezéseinek megfelelően kell alkalmazni.
- 5 A CITES „Alapelvek” című II. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az I. Függelék tartalmazza azon kipsztyulással fenyegetett valamennyi fajt, amelyeket a kereskedelem érint vagy érinthet. E fajok példányának kereskedelmét további fennmaradásuk veszélyeztetésének megakadályozása érdekében különösen szigorúan kell szabályozni. E kereskedelmet csak rendkívüli körülményei között szabad engedélyezni.”

- 6 A jácintkék ara faj 1987. október 22. óta képezi részét a CITES I. Függelékének.
- 7 A CITES Résztes Felek konferenciája 10.16 határozatának (a továbbiakban: 10.16 konf. határozat) „A terminológiával kapcsolatban” című 1. bekezdésének c) pontja a következőképpen szól:
- „[A CITES Résztes Felek konferenciája] a jelen határozatban használt kifejezések alábbi fogalommeghatározásait FOGADJA EL:
- [...]
- c) egy tenyészet tenyészállománya: tenyészetben szaporításra használt állatok összessége; [...]”
- 8 E határozatnak „A »fogságban nevelt« kifejezéssel kapcsolatban” című 2b. pontja ii) alpontjának A) alpontja a következőképpen rendelkezik:
- „A [CITES] Résztes Felek konferenciája úgy HATÁROZ
- [...]
- b) hogy a „fogságban nevelt” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az kizárólag azon példányokra vonatkozik e kifejezésnek a [CITES] I. cikke b) pontjában szereplő meghatározása szerint, amelyek ellenőrzött környezetben születtek, és csak akkor alkalmazandó:
- [...]
- ii) ha a tenyészállományt, az exportáló Állam illetékes kormányzati hatóságai számára hitelt érdemlően bizonyított módon, a CITES rendelkezéseinek és a vonatkozó nemzeti jogszabályoknak megfelelően, valamint a faj vadonban történő túlélése szempontjából nem káros módon hozták létre.”
- 9 A CITES Résztes Felek konferenciája 12.10 határozata (a továbbiakban: 12.10 konf. határozat) 5. pontjának a) alpontja a következőképpen szól:
- „[A CITES Résztes Felek konferenciája] úgy HATÁROZ:
- a) hogy valamely tenyészet csak abban az esetben vehető nyilvántartásba az e határozatban meghatározott eljárás szerint, ha az e tenyészetben szaporított példányok „fogságban neveltnek” minősülnek a 10.16. konf. határozat rendelkezései szerint.”
- 10 A 12.10 konf. határozatnak „Az Igazgatási Hatóság által a Titkárság részére nyújtandó információk a nyilvántartásba veendő tenyészetekről” című I. melléklete tizenhat adatkategóriát sorol fel, amelyeket a CITES Titkárságával közölni kell, és amelyek között szerepel, többek között, a fogságban szaporító tenyészet tulajdonosának és ügyvezetőjének neve és címe, az említett tenyészet létrehozásának dátuma, valamint az állomány befogadására és a példányok megszökésének megakadályozására szolgáló létesítmények leírása.

Az uniós jog

A 338/97 rendelet

- 11 A 338/97 rendelet (10) preambulumbekzdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„mivel az e rendelet hatálya alá tartozó fajok lehető legszélesebb körű védelmének biztosítása érdekében rendelkezéseket kell meghatározni a fajok Közösségen belüli kereskedelmének és szállításának ellenőrzésével, valamint a példányok tartására vonatkozó feltételekkel kapcsolatosan; mivel az e rendelet alapján kiállított, e tevékenységek ellenőrzését elősegítő tanúsítványok megadására, érvényességére és használatára közös szabályoknak kell vonatkozniuk;”

- 12 A 338/97 rendelet „Cél” című 1. cikkének első bekezdése értelmében:

„E rendelet célja a vadon élő állat- és növényfajok védelme és megőrzésük biztosítása kereskedelmük szabályozása útján a következő cikkek szerint.”

- 13 Az említett rendeletnek „A kereskedelmi tevékenységek ellenőrzésére vonatkozó előírások” című 8. cikkének (1) és (2) bekezdése, valamint (3) bekezdésének d) pontja a következőket írja elő:

„(1) Az A. mellékletben felsorolt fajok példányainak megvétele, vételi ajánlat tétele, kereskedelmi célú beszerzése, kereskedelmi célú árubemutatása, kereskedelmi nyereséget célzó felhasználása és eladása, kereskedelmi áru jellegű tartása, eladási ajánlata vagy eladásra történő szállítása tilos.

(2) A tagállamok megtilthatják példányok tartását, különösen az A. mellékletben felsorolt fajok élő állatainak esetében.

(3) A vadon élő állat- és növényfajok megőrzésére vonatkozó egyéb közösségi jogszabályok követelményeivel összhangban, az (1) bekezdésben említett tilalom alól esetenként eltérés engedélyezhető azon tagállam igazgatási hatósága által kiállított ide vonatkozó bizonyítványa révén, amelyben a példányok találhatóak, amennyiben a példányok

[...]

d) egy állatfajnak fogságban született vagy nevelt példányai, vagy egy növényfajnak mesterségesen szaporított példányai, vagy ilyen példányok részei vagy származékai;”.

- 14 Az *Anodorhynchus* faj, amely a „jácintkék ara, kis jácintara, tengerkék ara” nevet viselő állatokat foglalja magában, ugyanezen rendelet A. mellékletében szerepel.

A 865/2006 rendelet

- 15 A 865/2006 rendelet (1) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„Rendezések szükségesek a 338/97/EK rendelet végrehajtásához és a (CITES) rendelkezései teljes betartásának biztosításához.”

- 16 Az említett rendelet „Fogalom meghatározások” című 1. cikkének 3. pontja a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában – a 338/97/EK rendelet 2. cikkének meghatározásain túlmenően – a következő meghatározások érvényesek:

[...]

3. „tenyészállomány”: tenyészetben szaporításra használt állatok;”.

- 17 E rendelet „Állatfajok fogságban született, illetve szaporított példányai” című 54. cikkének 2. pontja kimondja:

„Az 55. cikk sérelme nélkül egy állatfaj valamely példánya csak akkor tekinthető fogságban született, illetve szaporított példánynak, ha valamelyik illetékes igazgatási hatóság az adott tagállam illetékes tudományos hatóságával konzultálva meggyőződik arról, hogy teljesültek az alábbi feltételek:

[...]

2. a tenyészállományt a megszerzéskor hatályos jogszabályi előírások betartása mellett hozták létre olyan módon, amely nem káros az adott faj vadonban történő túlélése szempontjából;”.

- 18 A 865/2006 rendeletnek „A származás megállapítása” című 55. cikke értelmében:

„Amennyiben az 54. cikk, a 62. cikk (1) bekezdése vagy a 63. cikk (1) bekezdése céljából valamelyik illetékes hatóság szükségesnek tartja egy állat származásának meghatározását vér vagy egyéb szövet vizsgálatával, akkor ezt a vizsgálatot vagy a szükséges mintákat lehetővé/elérhetővé kell tenni az adott hatóság előírása szerinti módon.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 19 ET papagájokat tenyészt a Cseh Köztársaságban. 2015. január 21-én az illetékes krajský úřadtól (regionális hatóság, Cseh Köztársaság) kereskedelmi tilalom alóli mentesség engedélyezése iránti kérelmet nyújtott be a jácintkék ara (*Anodorhynchus hyacinthinus*) papagájfajba tartozó, 2014-ben a felperes szaporításából született öt példány tekintetében.
- 20 E papagájok nagyszüleit (a továbbiakban: nagyszülőpár) FU uruguayi állampolgár először Pozsonyba (Szlovákia), majd 1993 júniusában autóval a Cseh Köztársaságba szállította a CITES-szel összeegyeztethetetlen körülmények között.
- 21 A Cseh Köztársaságba irányuló szállítás során a vámhatóságok a járművet a határon feltartóztatták, és ezt követően a nagyszülőpárt közigazgatási határozattal elkobozták. Ezt a közigazgatási határozatot azonban a Vrchní soud v Praze (prágai felsőbb bíróság, Cseh Köztársaság) 1996-ban megsemmisítette.
- 22 Az illetékes közigazgatási hatóság ezért visszaadta a nagyszülőpárt FU-nak, aki aztán kölcsönadta őket GV harmadik személynek. 2000-ben GV e pártól szaporított egy párt (a továbbiakban: szülőpár), amelyet ő nevelt. ET GV-től szerezte meg ezt a párt ugyanebben az évben anélkül, hogy a tulajdonátruházás érvényessége vitatott lett volna.

- 23 Az illetékes regionális hatóság megtagadta az ET által 2015. január 21-én kért mentesség engedélyezését az Agentura ochrany přírody a krajiny ČR-nek (a Cseh Köztársaság környezet- és tájvédelmi ügynöksége, Cseh Köztársaság) a tenyészállomány ET általi megszerzésének a 856/2006 rendelet 54. cikkének 2. pontjával való összeegyeztethetőségére vonatkozó véleménye alapján. E vélemény szerint nem állapítható meg bizonyossággal, hogy ezt az állományt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően hozták létre, mivel a nagyszülőpárt említő 1998-as nyilvántartások számos szabálytalanságot tartalmaztak, valamint a szóban forgó példányok származásáról nem hordoztak semmilyen információt.
- 24 ET e megtagadással szemben közigazgatási jogorvoslati kérelmet terjesztett elő, amelyben azt állította, hogy az illetékes regionális hatóság tévesen értelmezte a „tenyészállomány” fogalmát, mivel álláspontja szerint ilyen állományt csak a szülőpár és ennek utódjai alkotnak, így e hatóság nem volt jogosult a nagyszülőpár származásának vizsgálatára.
- 25 A Ministerstvo životního prostředí (környezetvédelmi minisztérium, Cseh Köztársaság) elutasította e jogorvoslati kérelmet, mivel úgy ítélte meg, hogy a nagyszülőpár megszerzésének módja meghatározó, és mivel ET nem tudta bizonyítani e pár származását, nem volt engedélyezhető a mentesség számára.
- 26 ET keresetet nyújtott be a Krajský soud v Hradci Královéhoz (Hradec Králové-i regionális bíróság, Cseh Köztársaság) a közigazgatási jogorvoslati kérelmét elutasító határozattal szemben.
- 27 E bíróság e keresetet azzal az indokkal utasította el, hogy az *Anodorhynchus* fajú papagájok kereskedelme csak annyiban engedélyezhető, amennyiben teljesülnek a 865/2006 rendelet 54. cikkében foglalt feltételek. Márpedig az említett bíróság szerint a jelen ügyben az említett rendelet 54. cikke 2. pontjában foglalt feltételek egyike sem teljesült.
- 28 A Krajský soud v Hradci Králové (Hradec Králové-i regionális bíróság) különösen azt állapította meg az ítéletében, hogy a nagyszülőpár Cseh Köztársaságba történő behozatalának időpontjában a CITES hatályban volt ebben a tagállamban, és a nemzeti jog beépítette a belső jogrendbe. E bíróság úgy ítélte meg, hogy egyrészt a CITES-t a cseh jogba átültető rendelkezések szerint megengedett a tenyészállomány eredetének a nagyszülőpárig történő vizsgálata, másrészt a 865/2006 rendelet értelmében vett „tenyészállomány” fogalma a jelen esetben magában foglalja a három papagájgenerációt, és ennél fogva az illetékes regionális hatóság megkövetelheti a nagyszülőpár származására vonatkozó bizonyítékot.
- 29 ET felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a Nejvyšší správní soudhoz (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Cseh Köztársaság), azt állítva, hogy a Krajský soud v Hradci Králové (Hradec Králové-i regionális bíróság) tévesen értelmezte a 865/2006 rendelet értelmében vett „tenyészállomány” fogalmát.
- 30 A Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság) kiemeli, hogy az alapeljárás felei nem vitatják egyrészt azt, hogy a szülőpár fogságban született 2000-ben a Cseh Köztársaságban, és ennek megfelelően, hogy az ET általi megszerzésük önmagában véve jogszerű volt, másrészt pedig, hogy kétes a nagyszülőpár származása. Következésképpen e bíróság először is azt kérdezi, hogy a 865/2006 rendelet 54. cikkének 2. pontja értelmében a „tenyészállomány” fogalma magában foglalja-e a valamely tagállam területén található állatok elődjait is.

- 31 Másodszor, ha a „tenyészállomány” fogalmát szűken kell értelmezni, felmerül a kérdés, hogy az ilyen állomány „létrehozásának” fogalma, amely a 865/2006 rendelet 54. cikkének 2. pontjában szerepel, a jelen esetben kizárólag a szaporodásra használt szülőpár megszerzésére, vagy ellenkezőleg, a tenyészvonal elejére, vagyis a jelen esetben a nagyszülőpár megszerzésére vonatkozik-e.
- 32 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy még bizonyos különleges körülményeket is figyelembe kellett-e venni az ET által előterjesztett mentesség iránti kérelem vizsgálata során.
- 33 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy ET jogszerűen szerezte meg a szülőpárt, és hogy e megszerzés időpontjában egyrészt a Cseh Köztársaság nem volt az Unió tagja, másrészt pedig még ha a CITES hatályban is volt a Cseh Köztársaságban, az azt átültető nemzeti jogszabályok nem írták elő, hogy a CITES szerint bizonyítványt állítsanak ki ugyanazon államban történő átruházás esetén. Következésképpen az említett bíróság úgy véli, hogy ET azzal a jogos elvárással élhetett, hogy e szülőpár utódjainak kereskedelmét – legalábbis a Cseh Köztársaságban – engedélyezni fogják.
- 34 Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a mentesség iránti kérelem vizsgálata során lehet, hogy figyelembe kellene venni azt a tényt, hogy a nagyszülőpárt bírósági határozat alapján adták vissza FU-nak, ahogy ET azon érvét is, amely szerint a fogságban született példányok kereskedelme csökkentené a vadon befogott példányok jogellenes megvásárlása iránti keresletet. Végül e bíróság arra hivatkozik, hogy abban az esetben, ha az ET által kért mentességet nem adnák meg, a tulajdonhoz való joga a szülőpár és esetlegesen az utódjaik birtoklásához való jogra szűkülne, anélkül hogy velük jogilag rendelkezhetne.
- 35 E körülmények között a Nejvyšší správní soud (legfelsőbb közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A [865/2006] rendelet értelmében vett »tenyészállományhoz« tartoznak-e azok az példányok, amelyek adott tenyésztő által szaporított példányok szülei, amelyek ugyanakkor soha nem voltak e tenyésztő tulajdonában, illetve birtokában?
- 2) Amennyiben az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a szülői példányok nem tartoznak a tenyészállományhoz, jogosultak-e a hatáskörrel rendelkező hatóságok – a [865/2006] rendelet 54. cikkének 2. pontjában azzal kapcsolatban előírt feltétel teljesülését vizsgálva, hogy a tenyészállományt a jogszabályi előírások betartása mellett hozták-e létre olyan módon, amely ugyanakkor nem káros a vadonban élő példányok túlélése szempontjából – e szülői példányok származásának ellenőrzésére, és ennek alapján annak értékelésére, hogy a tenyészállományt e rendelet 54. cikkének 2. pontjában előírt szabályokkal összhangban hozták-e létre?
- 3) Figyelembe vehetők-e az ügy egyéb körülményei (különösen az egyedek átvétele során tanúsított jóhiszeműség és az azzal kapcsolatos jogos bizalom, hogy ezen egyedek esetleges utódjaival kereskedni lehet, illetve adott esetben a Cseh Köztársaságban az Európai Unióhoz való csatlakozást megelőzően hatályos, kevésbé szigorú törvényi rendelkezések) a [865/2006] rendelet 54. cikkének 2. pontjában azzal kapcsolatban előírt feltétel teljesülésének vizsgálatakor, hogy a tenyészállományt a jogszabályi előírások betartása mellett hozták-e létre olyan módon, amely ugyanakkor nem káros a vadonban élő példányok túlélése szempontjából?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 36 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 865/2006 rendelet 1. cikkének 3. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „tenyészállomány” fogalma kiterjed a tenyészetben szaporított példányok olyan elődjére, amelyek sosem voltak e tenyészet tulajdonában vagy birtokában.
- 37 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jogi rendelkezések értelmezésénél nemcsak a rendelkezés megfogalmazását, hanem a szöveggörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek a részét képezi (2020. december 8-i Staatsanwaltschaft Wien [Hamisított átutalási megbízások] ítélet, C-584/19, EU:C:2020:1002, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 E tekintetben először is, ami a 865/2006 rendelet 1. cikke 3. pontjának szó szerinti értelmezését illeti, e rendelkezésből az következik, hogy a „tenyészállomány” fogalma magában foglalja egy tenyészetben szaporításra használt állatok összességét.
- 39 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 36. és 37. pontjában rámutatott, a 865/2006 rendelet 1. cikke 3. pontjának szövege önmagában nem elegendő az e rendelkezés értelmezésével kapcsolatos bizonytalanság eloszlathatóságához, mivel ennek különböző nyelvi változatai különböző jelentéseket sugallnak. Ugyanis, míg több nyelvi változathoz, mint például a spanyol, német, francia, vagy a lett változathoz az következik, hogy csak egy tenyészetben, vagyis az állatok tenyésztésére alkalmas struktúrákkal rendelkező meghatározott területen jelen lévő állatok tartoznak az említett rendelkezés értelmében vett „tenyészállomány” fogalmának hatálya alá, más nyelvi változatok, mint például a görög, angol, horvát vagy a szlovén változat, szélesebb értelemben utalnak valamely tenyésztési folyamatban lévő állatok összességére, és potenciálisan magukban foglalják a példányok azon elődjét, amelyek sosem voltak konkrétan valamely tenyészet birtokában vagy tulajdonában.
- 40 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egy uniós jogi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben, mivel az uniós jog rendelkezéseit egységesen kell értelmezni és alkalmazni az Unió valamennyi nyelvén készült változatok figyelembevételével (lásd ebben az értelemben: 2021. március 24-i A ítélet, C-950/19, EU:C:2021:230, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 E körülmények között másodsorban meg kell vizsgálni azt a szöveggörnyezetet, amelybe a 865/2006 rendelet 1. cikkének 3. pontja illeszkedik, valamint e rendelkezés és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek e rendelkezés részét képezi.
- 42 E tekintetben meg kell állapítani, amint azt a 865/2006 rendelet (1) preambulumbekzdése jelzi, hogy e rendelet célja egyrészt a 338/97 rendelet végrehajtásának, másrészt a CITES rendelkezései teljes betartásának biztosítása, és ezáltal – amint azt ez utóbbi rendelet (10) preambulumbekzdése hangsúlyozza – a vadon élő állat- és növényfajok lehető legteljesebb védelmének biztosítása a kereskedelmük ellenőrzésével.

- 43 Márpedig, ahogy arra a főtanácsnok az indítványa 19. lábjegyzetében rámutatott, a 12.10. konf. határozat I. mellékletéből az következik, hogy a CITES keretében valamely fogságban szaporító tenyészet nyilvántartásba vétele az ilyen tenyészet, a tulajdonosa, valamint az állomány befogadására szolgáló létesítmények pontos leírását követeli meg. Következésképpen a „tenyészet” fogalma a 865/2006 rendelet keretében nem értelmezhető úgy, mint amely egy minden konkrét fizikai létesítménytől elválasztott egyszerű tenyésztési folyamatra utal.
- 44 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a 865/2006 rendelet 1. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „tenyészállomány” fogalma nem terjed ki a tenyészetben szaporított példányok olyan elődjeire, amelyek sosem voltak e tenyészet tulajdonában vagy birtokában.

A második és harmadik kérdésről

- 45 Előzetesen meg kell állapítani először is, hogy a 338/97 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében tilos az e rendelet A. mellékletében felsorolt fajok példányainak eladása. Az említett rendelet 8. cikkének (3) bekezdése azonban lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az ilyen tilalomtól, többek között akkor, ha az ezen A. mellékletben felsorolt és eladásra szánt példányok valamely állatfaj fogságban született és nevelt példányai. A 865/2006 rendelet 54. cikke szerint egy állatfaj valamely példánya csak akkor tekinthető fogságban született, illetve szaporított példánynak, ha valamelyik igazgatási hatóság meggyőződik arról, hogy többek között, a tenyészállományt a megszerzéskor hatályos jogszabályi előírások betartása mellett hozták létre olyan módon, amely nem káros az adott faj vadonban történő túlélése szempontjából.
- 46 Másodszor, a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy ET-től megtagadták az alapügyben szóban forgó papagájok eladására vonatkozó engedélyt azzal az indokkal, hogy nem lehet őket a 338/97 rendelet 8. cikkének (3) bekezdése értelmében vett fogságban születettnek és neveltnek tekinteni, mivel a nagyszülőpárt harmadik személy jogellenesen szállította a Cseh Köztársaságba. A jelen ítélet 44. pontjában kifejtetteknek megfelelően e pár nem tekinthető az ET tulajdonában lévő tenyészállomány részének, mivel sosem volt a tenyészet birtokában, illetve tulajdonában.
- 47 Harmadszor, az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből az is kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó papagájok elődjei közül meg lehet határozni azokat a példányokat, amelyeket a vadonban fogtak be, mivel az alapeljárás felei között nem vitatott, hogy e nagyszülőpárról van szó a jelen ügyben.
- 48 A Bíróság e körülményekre tekintettel válaszol az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdésre.
- 49 Meg kell állapítani, hogy második és harmadik kérdésével, amelyeket együttesen kell vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 865/2006 rendeletnek az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 17. cikkével és a bizalomvédelem elvével összefüggésben értelmezett 54. cikkének 2. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a 338/97 rendelet A. mellékletében említett valamely állatfaj valamely tenyésztő tulajdonában lévő példányát e rendelet 8. cikkének (3) bekezdése értelmében fogságban született és nevelt példánynak lehet tekinteni, ha e példány elődjeit, amelyek nem tartoznak e tenyésztő tenyészállományához, harmadik személy szerezte meg e rendeletek hatálybalépése előtt a hatályos jogszabályi rendelkezések megsértésével, vagy olyan módon, amely káros az adott vadon élő állatfaj túlélése szempontjából.

- 50 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ítélet 37. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően nemcsak a 865/2006 rendelet 54. cikke 2. pontjának szövegét, hanem szövegkörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek e rendelkezés részét képezi.
- 51 Ezenkívül fontos kiemelni, hogy a 338/97 rendelet 8. cikkének (3) bekezdését, mivel kivételt képez az említett rendelet A. mellékletében szereplő fajok példányai kereskedelmi célú felhasználásának tilalmára vonatkozó általános szabály alól, megszorítóan kell értelmezni. Ennélfogva megszorítóan kell értelmezni azokat a feltételeket is, amelyek mellett a 865/2006 rendelet 54. cikkének 2. pontja lehetővé teszi annak megállapítását, hogy egy állatfaj valamely példánya fogságban született és szaporított, mivel e rendelkezés a 8. cikk (3) bekezdése hatályának pontosítására irányul.
- 52 Amint azt a főtanácsnok az indítványának 52. pontjában kiemelte, ezt a megállapítást megerősíti a CITES II. cikkének (1) bekezdése, amelynek értelmében a kipusztulással fenyegetett fajok példányának kereskedelmét további fennmaradásuk veszélyeztetésének megakadályozása érdekében különösen szigorúan kell szabályozni és csak rendkívüli körülmények között szabad engedélyezni.
- 53 Másodszor, amint arra a főtanácsnok az indítványának 51. pontjában lényegében rámutatott, a 865/2006 rendelet 54. cikkének 2. pontja a tenyészállomány „létrehozásának” fogalmára utal. Márpedig e fogalom tág jelentéssel bír, és lehetővé teszi a tenyészállomány tenyésztő általi tényleges megszerzését megelőző események figyelembevételét, az ilyen tenyészállománynak az e rendelkezés által előírt követelményekkel való összeegyeztethetőségének vizsgálata során.
- 54 Ezt a megállapítást megerősíti a 865/2006 rendelet 55. cikke, amelynek értelmében az illetékes hatóságok az e rendelet 54. cikkének alkalmazása céljából megvizsgálhatják egy állat származását. Ebből ugyanis, amint arra a főtanácsnok az indítványának 55. pontjában rámutatott, az következik, hogy e rendelkezés lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára a tenyészállomány származásának vizsgálatát annak megállapítása érdekében, hogy az e rendelet 54. cikkének 2. pontjában előírt feltételek teljesültek-e.
- 55 Egyébiránt a 865/2006 rendelet által követett, a jelen ítélet 42. pontjában hivatkozott cél, azon értelmezés mellett szól, amely szerint az illetékes hatóságok jogosultak megvizsgálni valamely tenyészállomány származását a fogságban született és szaporított példányok eladására vonatkozó mentességi bizonyítvány iránti kérelem keretében.
- 56 E tekintetben, amint azt a főtanácsnok az indítványának 57. pontjában kiemelte, a 865/2006 rendelet 54. cikkének 2. pontjában meghatározott feltételek megfelelnek a 10.16. konf. határozat 2b. pontja ii) alpontjának A) alpontjában meghatározott feltételeknek. E határozatot azon aggodalomra tekintettel fogadták el, hogy a fogságban születtként és szaporítottként bejelentett példányok kereskedelmének nagy része továbbra is ellentétes a CITES-szel és a CITES Részes Felek konferenciájának határozataival, és káros lehet a vadonban élő érintett populációk túlélése szempontjából.
- 57 Így az az értelmezés, amely szerint az illetékes nemzeti hatóságok jogosultak megvizsgálni valamely tenyészállomány származását, megfelel a CITES által követett azon célkitűzésnek, amely a fogságban született és szaporított példányok származása ellenőrzésének megerősítésére irányul.

- 58 Mindemellett, bár a 865/2006 rendelet 54. cikkének 2. pontja megköveteli e hatóságoktól, hogy ellenőrizzék a tenyészállomány elődjei természetes környezetükből való befogásának módját annak érdekében, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy e befogás nem olyan módon történt, amely káros az adott faj vadonban történő túlélése szempontjából, ezzel szemben e rendelkezés szövegéből kitűnik, hogy e rendelkezés nem írja elő az említett hatóságok számára, hogy ellenőrizzék, hogy a tenyészállomány elődjeit a jogszabályban előírt módon a megszerzésükkor hatályos jogszabályi előírások betartása mellett szerezték meg, hanem kizárólag arról kell meggyőződniük, hogy a tenyészállomány megszerzésekor hatályos jogszabályi előírásokat betartották-e.
- 59 Ezenkívül annak meghatározása érdekében, hogy valamely tenyészállományt nem olyan módon hoztak-e létre, amely káros az adott faj vadonban történő túlélése szempontjából amiatt, hogy ezen állomány valamely elődjét a természetes környezetéből fogták be, figyelembe kell venni az érintett faj állapotát e befogás időpontjában. Ha ebben az időpontban – mint a jelen esetben is – ez a faj a CITES I. Függelékének hatálya alá tartozott, a befogását mindenképpen úgy kell tekinteni, mint ami káros az adott faj vadonban történő túlélése szempontjából, és egyetlen tagállam sem adhat mentességet az ezen elődtől származó példányok eladására vonatkozó tilalom alól a 338/97 rendelet 8. cikkének (3) bekezdése alapján.
- 60 Harmadszor, ami a 865/2006 rendelet 54. cikkének 2. pontja szerinti vizsgálat gyakorlati vonatkozásait illeti, mivel e rendelkezés egyrészt megköveteli, hogy az illetékes hatóság bizonyossággal állapítsa meg, hogy az abban foglalt feltételek teljesülnek, másrészt pedig nem határozza meg az ilyen vizsgálat módszereit, sem pedig az illetékes hatóságok számára az annak alátámasztását lehetővé tévő bizonyítási eszközöket, hogy e feltételek teljesülnek, úgy kell tekinteni, hogy az ilyen módszerek és eszközök meghatározása a tagállamok illetékes hatóságainak feladata. Ezen eszközök magukban foglalják az ugyanezen rendelet szerinti engedélyeket vagy bizonyítványokat, vagy bármely más megfelelő dokumentumot, amelyet az illetékes nemzeti hatóság arra alkalmasnak ítél (2009. július 16-i Rubach ítélet, C-344/08, EU:C:2009:482, 27. pont).
- 61 Következésképpen az ilyen vizsgálati módszerek többek között – amint azt lényegében a főtanácsnok is hangsúlyozta az indítványának 66. és 67. pontjában – a kockázatoknak az adott ügy körülményeitől függő értékelésétől függhetnek, és magukban foglalhatják a tenyészállomány megszerzésére vonatkozó dokumentáció vizsgálatát is.
- 62 Negyedszer hangsúlyozni kell, hogy a 338/97 rendelet 8. cikke (1) és (3) bekezdésének és a 865/2006 rendelet 54. cikke 2. pontjának együttes értelmezéséből eredő, azon példányok eladásának tilalma, amelyeknek az egyik elődjét olyan módon szerezték meg, amely káros a faj vadonban történő túlélése szempontjából, nem összeegyeztethetetlen a Charta 17. cikkében rögzített tulajdonhoz való joggal.
- 63 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a tulajdonhoz való jog nem abszolút jog, és annak gyakorlását a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételek mellett az Unió által elismert általános érdekű cél korlátozhatja (2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 64 Hangsúlyozni kell, hogy a vadon élő fajok védelme ilyen legitim közérdekű célnak minősül (lásd ebben az értelemben: 2008. június 19-i Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers és Andibel ítélet (C-219/07, EU:C:2008:353, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 65 Ezenkívül, amint arra a főtanácsnok az indítványának 77. pontjában rámutatott, a 338/97 rendelet és a 865/2006 rendelet egyensúlyt teremt e jog és a vadon élő fajok védelméhez kapcsolódó követelmények között. Hangsúlyozni kell továbbá, hogy az ilyen követelmények lehetővé teszik annak igazolását, hogy a kipusztulással fenyegetett fajok példányainak kereskedelme főszabály szerint tilos. Ami különösen ET azon érvét illeti, amely szerint e kereskedelem csökkentheti e vadon élő fajok példányai befogásának számát, elegendő megjegyezni, hogy az ilyen kereskedelem hozzájárul e példányok beszerzési piacának kialakításához, fenntartásához vagy kiterjesztéséhez. Márpedig az uniós jogalkotó úgy vélhette, hogy önmagában az ilyen piacnak a léte bizonyos mértékben veszélyezteti a kipusztulással fenyegetett fajok túlélését.
- 66 Végül, ami a kérdést előterjesztő bíróság által és ET-nek a tenyészállománya utódjainak kereskedelmére vonatkozó jogos elvárásai védelmével kapcsolatban előadottakat illeti, ezek sem vezethetnek más következtetésre.
- 67 Először is, amint arra a főtanácsnok az indítványának 74. pontjában rámutatott, még abban az esetben is, ha az illetékes hatóság arra a következtetésre jutna, hogy a tenyészállomány létrehozása jogszerű volt a megszerzése időpontjában, ez a következtetés önmagában nem elegendő ahhoz, hogy lehetővé tegye az ezen állományból származó példányok eladásának tilalmától való eltérést, mivel – amint arra a jelen ítélet 59. pontja emlékeztet – még meg kellene győződni arról, hogy a tenyészállomány létrehozása nem volt káros az adott faj vadonban történő túlélése szempontjából.
- 68 Másodszor annak a ténynek sincs jelentősége, hogy a hatályos szabályozási keret kevésbé szigorú volt, amikor ET 2000-ben megszerezte a tenyészállományát, mivel a Cseh Köztársaság ebben az időpontban még nem volt tagja az Uniónak.
- 69 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy a bizalomvédelem elvének alkalmazási köre nem tágítható ki annyira, hogy általános jelleggel megakadályozza az új szabályozásnak a régi szabályozás hatálya alatt létrejött helyzetek jövőben bekövetkező hatásaira történő alkalmazását (2021. december 21-i Skarb Państwa [Gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet] ítélet, C-428/20, EU:C:2021:1043, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 70 Harmadszor, ami azt a körülményt illeti, hogy a jelen ügyben a nagyszülőpárt bírósági határozat alapján adták vissza az importőröknek, elegendő megállapítani, hogy e határozat meghozatalának időpontja folytán, azaz a Cseh Köztársaságnak az Unióhoz való csatlakozását megelőzően, az ilyen határozat semmiképpen nem minősülhet olyan tényezőnek, amelyet figyelembe kellene venni annak meghatározása során, hogy az ET tulajdonában lévő tenyészállományt az 54. cikk 2. pontjának megfelelően hozták-e létre.
- 71 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a 865/2006 rendeletnek a Charta 17. cikkével és a bizalomvédelem elvével összefüggésben értelmezett 54. cikkének 2. pontját akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy a 338/97 rendelet A. mellékletében említett valamely állatfaj valamely tenyésztő tulajdonában lévő példányát e rendelet 8. cikkének (3) bekezdése értelmében fogságban született és nevelt példánynak lehet tekinteni, ha e példány elődjait, amelyek nem tartoznak e tenyésztő tenyészállományához, harmadik személy szerezte meg e rendelet hatálybalépése előtt, olyan módon, amely káros az adott vadon élő állatfaj túlélése szempontjából.

A költségekről

- 72 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló 338/97/EK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2006. május 4-i 865/2006/EK bizottsági rendelet 1. cikkének 3. pontját**

a következőképpen kell értelmezni:

az e rendelkezés értelmében vett „tenyészállomány” fogalma nem terjed ki a tenyészetben szaporított példányok olyan elődjeire, amelyek sosem voltak e tenyészet tulajdonában vagy birtokában.

- 2) A 865/2006 rendeletnek az Európai Unió Alapjogi Chartájának 17. cikkével és a bizalomvédelem elvével összefüggésben értelmezett 54. cikkének 2. pontját**

a következőképpen kell értelmezni:

e rendelkezéssel ellentétes, hogy a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló, 1996. december 9-i 338/97/EK tanácsi rendelet A. mellékletében említett állatfaj valamely tenyésztő tulajdonában lévő példányát e rendelet 8. cikkének (3) bekezdése értelmében fogságban született és nevelt példánynak lehet tekinteni, ha e példány elődjeit, amelyek nem tartoznak e tenyésztő tenyészállományához, harmadik személy szerezte meg e rendelet hatálybalépése előtt, olyan módon, amely káros az adott vadon élő állatfaj túlélése szempontjából.

Aláírások